

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. Quibus modis dividatur usura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

ratione cuius proinde plures alii contractus usurarii fiunt. Sic enim venditio rei pluris iusto pretio ob dilationem solutionis, & emptio minoris iusto pretio propter anticipatam solutionem est usuraria, *c. In civitate 6 d. c. consuluit & c. fin. h. r.* quia venditor concedens dilationem implicitè emptori mutuatur pretium usque tempus solutionis; dum emptor anticipat solutionem, implicitè mutuatur usque ad tempus traditionis. Et hoc mutuum Interpretes vocant obliquum seu brevi manu contractum. Magis autem spectandum est, quod agitur, quam quod simulatè concipitur, *l. Insulam D. de praescriptis verbis, toto Tit. Cod. Plus valere, quod agitur, & c.* Similiter usuraria est venditio, quando eidem apponitur pactum de recipienda re post certum tempus, modico constituto pretio, *c. Ad nostram 5. sup. De empt. & vendit.* vel quando quis emit rem aliquam, coadjecto pacto, ut post tempus restituat eam venditori recipiendo aliquid ultra sortem fructibus, quos petcepit, in ea computatis, *c. Illo 4. sup. De Pignoris.* Aliud dicendum de venditione rei pluris iusto pretio ob dilatam solutionem, si verisimiliter dubitetur, an res quæ venditur plus minusve solutionis tempore sit valitura, nec venditor ante tempus illud venditurus: nam his duabus conditionibus concurrentibus licita est venditio, nec usuram continet, *d. c. In civitate.* Idque propter dubium eventum majoris vel minoris pretii tempore solutionis, quia utrimque emptori & venditori emolumento vel damno esse potest, *l. fin. h. r. Facit l. Si ea Cod. 904. & quod de jactu retis & fructibus futuris emendatis respondit Pompon. in l. Nec emptio 8. D. de contrahenda emptione.*

§. II.

Quibus modis dividatur Usura.

1. Usura alia est Mentalis, alia Realis.
  2. Realis vel Formalis vel Virtualis.
  3. Item alia est Lucratoria, alia Punitoria, alia Compensatoria.
  4. Rursum alia Centesima, alia Trientalis, Bessallia, & c.
1. Primò dividi potest in Mentalem & Realem. Mentalis est, quando quis mutuatur eo animo & intentione, ut lucrum ex mutuo accipiat, sitra conventionem, expressam vel ta-

citam, eum mutuatorio, de tali lucro percipiendo. Realis est, quando quis mutuatur cum pacto expresso vel tacito de lucro ex mutuo percipiendo.

Unde subdividi potest in Expressam & Tacitam, Expressa est, quando pactum intervenit expressum de lucro ex mutuo percipiendo, Tacita, quando solum tacitum adest pactum, veluti, si Titius solutus sit mutuari cum usuris, & mutuas Cajo; dicat eidem, Seis consuetudinem meam in mutuando.

2. Secundò dividi potest Realis Usura in Formalem & Virtualera. Formalis, in qua intervenit formaliter mutuum, cum lucro ex eo veluti, si mutuas Cajo centum, ut elapso anno centum & quinque recipias. Virtualis est, in qua mutuum intervenit tantum virtute & implicitè, prout inter venire diximus in venditione rei pluris iusto pretio ob dilatam solutionem, & in emptione minoris iusto pretio ob anticipatam solutionem.

3. Præterea dividi solet Usura in genere à Jurisconsultis in Lucratoriam, Punitoriam, & Compensatoriam, Lucratoria dicitur, quæ merum lucrum continet, de qua hic agimus, Punitoria, quæ continet pœnam aliquam, solvendam per mutuatarium, propter ejus in mutuo reddendo moram. Compensatoria, quæ exigitur pro mutuo ratione justis interesset, damni scilicet emergentis vel lucris cessantis, vel ratione periculi, laboris, aut expensarum, quæ probabiliter timeantur in recuperando mutuo.

4. Denique dividi possunt Usuræ pro diversâ eorum taxatione & moderatione. Hinc alia dicuntur Centesimæ, quæ assis locum obtinent, ita ut reliquæ ad centesimam usuram redigantur, & in partes assis distinguantur. Appellatur autem Centesima, non quod centesimo mense æquet sortem, ut nonnulli tradiderunt, sed quod usura sive quantitas mensura sit centesima pars sortis, *l. Eos Cod. De naut. fœnore, l. 4. D. eod. tit. fin. D. de jure dotium;* hoc est, Centesima usura est, quando in centum quolibet anno solvuntur duodecim, ita ut singulis mensibus pro centum denariis singuli pendantur denarii: nam veteres stipulabantur usuras in singulos menses. Duodecima autem pars, quæ quolibet mense solvebatur, est illa, quam Corn. Tacit. *6. Annal.* & Livius *lib. 7.* vocat unciariam usuram, quia est pars duodecima centesimæ seu

seu uenia ipsius assis, & diximus enim centesimam usuram esse aliam usurarum. Alia dicuntur Titentes, & sunt tertia pars centesimae, quae scilicet pro centum quatuordecim annis quatuor reddunt, l. 7 §. qui autem De aministrat iustorum, l. 3 in fine D. Ad L. Falcidiam Aliae Bestales, quae sunt duae centales centesimae partes, quando pro centum penduntur octo annis, d. l. Eos. Aliae Semillies, quae sunt dimidia pars centesimae, & quolibet anno sex pro centum reddunt, d. l. Eos l. Alama 30 D. de adimon. legatis. Sunt item aliae Quineunces, quae quintam centesimae reddunt, nempe quinque pro centum quolibet anno. l. Cum quidam 17 in princ. D. De usuris. Aliae Quadrantes, cum tres quatuordecim annis solvuntur, l. Libero 2 §. 4 D. de annuis & mensuris legat. Aliae Septuages, cum septem, aliae Doctantes, cum novem; aliae Dextantes, cum decem praestantur: ita tamen ut quatenus in specie sua excedunt, revocentur ad modum à Justiniano praecipuum in d. l. Eos.

§. III.

Quo jure usurae sint prohibitae.

1. 2. 3. Prohibita sunt jure divino, naturali & Canonico
4. jure Civili quatenus permittit.
5. jure Justiniano posteriori non esse prohibita.
6. Anacostimus id est usura usurarum sublata à Justiniano
7. Faenus nauticum jure Canonico non omnino improbatum.

Quaeritur hic de solis lucratoriis: nam commenfatoriis quibus venit omae, quod abest, sive ratione damni emergentis, sive ratione lucri cessantis, & punitoriae non sunt aliquo jure prohibita, dummodò res ex veritate geratur, nec quidquam sit in fraudem usurarum. Et proinde requiritur, ut in punitoriis debitor verè sit in culpa, non solvendo; poena sit moderata, juxta mensuram culpae, & insuper ut mora sit notabilis; in quo tamen spectanda negotii qualitas & mos provinciae. At verò lucratorias prohibitas esse satis constat ex Clement. unica §. ult. h. t. & ex variis Scripturae locis: Idèdque solum dubitatur, quo jure sint prohibita.

1. Et quidem primò prohibitas esse de Jure divino, tam veteri quam novo, patet ex cap. Quia in omnibus 3 & seq. 3 h. t. Item Psal. 14. in quo dicitur cum, qui pecuniam suam non dedit ad usuram, habiturum in monte sancto Domini, à contrario sensu, & Ezechiel 18. ubi dicitur de eo, qui dedit ad usuram, quod non viveret. Et in novo Testamento, ex verbis Christi citatis Luca 6.

Nec obstat illud Deuter. 28. Non fœneraboria fratricus ad usuram pecuniam, nec fruges nec quamlibet rem alienam, quasi ab infidelibus usuras ex gere liceat: quia dicendum, solum fuisse peccitissas usuras erga infideles, vel majoris mali evitandi causa, ne fratres suos usuris exhaustrent, vel quia infideles erant hostes Judaeorum, quos proinde poterant rebus suis, sive artificio sive aliter privare.

2. Secundò prohibitas esse Jure naturali constat eo, quod contra jus naturale sit, ut idem bis seu duplici pretio vendatur, & ut vendatur, quod non est vendentis, sed emptoris, jam autem qui usuras accipit, vel eas accipit, pro sorte, & sic pro eadem re accipit duplex pretium, nempe summam sorti aequalem, & insuper usuram: vel accipit pro usu sortis, & sic vendit alteri usum rei non suae, sed ipsius rei naturalis in quem per mutuum translatum est dominium, & consequenter usus rei. Adde, quòd pecunia nullum ex se fructum pariat, sicque nihil sit in mutuo, pro quo lucrum possit exigi ultra sortem principalem: quandoquidem usus rei mutuatae non distinguatur à substantia rei, si alienatio spectetur, quia usus illius est alienatio, & quasi consumptio substantiae, ideoque non potest pro usu & pro substantia accipi distinctum pretium. Vide Covar. 3. Variar. res. sol. c. 1.

3. Tertiò, esse similiter prohibitas Jure Canonico patet ex xii q. 3. & 4. & hoc tit. Decretal. eodemque in 6. & in Clement.

4. De Jure Civili res non est ita expedita. Nam in primis de jure Digest. & Cod. permittit fuisse usuram, dummodò immodica non esset, docet Covar. d. loco: & patet ex l. Placuit 26. & duabus seq. D. h. t. l. Eos, & duabus seq. Cod. eod. l. l. c. 40. D. de reb. cred. diversas tamen pro diversitate personarum & temporum. Nam centesimas fœnerari potuisse deprehenditur ex d. l.